

Birleşik Krallık'ta Yaklaşan Seçimler ve “Değişim”

“Brexit sonrası inişli çıkışlı bir süreç geçiren Birleşik Krallık'ta Muhafazakâr Parti hükümetinin erken seçim kararı alması ile 4 Temmuz 2024 tarihinde ülke genelinde genel seçimler yapılacaktır. (...) Birleşik Krallık seçim ile bir siyasal değişimin eşliğinde görünmektedir. İşçi Partisi'nin ortaya koyduğu manifesto ve vaatlere karşı Muhafazakâr Parti'de benzer alanlarda çeşitli politikalar sunarak seçmenin oyunu almaya çalışacaktır. Ancak 14 yıllık Muhafazakâr Parti hükümetlerinin geldiğimiz noktada karnesinin iyi olmadığını, seçmen nezdinde seçimlerde tercih edileceğini söylemek zor. Uzun zaman iktidardan uzak kalan İşçi Partisi bu defa iktidara oldukça yaklaşmış görünüyor.”

Brexit sonrası inişli çıkışlı bir süreç geçiren Birleşik Krallık'ta Muhafazakâr Parti hükümetinin erken seçim kararı alması ile 4 Temmuz 2024 tarihinde ülke genelinde genel seçimler yapılacaktır. Avam Kamarası'nda temsil edilecek 650 milletvekilinin belirleneceği seçimlerle birlikte parlamento içerisinde yeni hükümet oluşacak. 2019 yılında yapılan genel seçimlerde Boris Johnson liderliğindeki Muhafazakâr Parti tek başına hükümeti kuracak çoğunluğu elde ederek 365 sandalye ile seçimleri kazanmıştı. Ancak Muhafazakâr Parti için bu seçim zaferi beraberinde zorlu bir sürecin de kapılarını araladı. Halihazırda devam eden Brexit kaynaklı sorunların çözümünde zorluklar yaşayan Boris Johnson ve hükümeti, özellikle Covid-19 pandemi sürecinde oldukça yıprandı ve eleştirilerin hedefi oldu. Boris Johnson'ın pandemi sürecinde ortaya çıkan skandalları, beraberinde pandemi ile gelen ekonomik zorluklar, artan yaşam maliyetleri ve enflasyon artışı Muhafazakâr Parti'de sancılı bir sürecin başlamasına neden oldu. Bu süreçler 2022'de Boris Johnson'ın istifasını da beraberinde getirdi ve yerine Dışişleri Bakanı Liz Truss Muhafazakâr Parti'nin yeni lideri olarak Başbakanlık koltuğunu devraldı. Ancak özellikle ekonomi politikaları nedeniyle oldukça eleştirilen Truss, sadece 45 gün Başbakanlık koltuğunda kalabildi ve yerini şimdiki Başbakan Rishi Sunak'a bıraktı. Boris Johnson'ın istifası ile özellikle muhalefetten yükselen erken seçim çağrıları, Liz Truss politikalarıyla devam etti ve Rishi Sunak döneminde daha da yükseldi. Gelinek noktada genel seçimlere 6 ay gibi kısa bir süre kala 22 Mayıs günü Rishi

* Emre Çalışkan, Arş. Gör. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ), Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

“Birleşik Krallık kamuoyuna bakıldığında Rishi Sunak’ın erken seçim açıklamasının hem beklenen hem de sürpriz ve kafa karıştırıcı bir açıklama olarak okunduğu görülmektedir. Zira son dönemde Muhafazakâr Parti’nin oylarındaki trajik düşüş sebebiyle Muhafazakâr Parti’nin seçimleri olabildiğince ötelemeye çalıştığına yönelik eleştiriler ve tartışmalar bulunmaktadır.”

Sunak’ın erken seçim çağırısı ile bu tartışmalar son bulmuş oldu ve 4 Temmuz 2024 tarihinde Birleşik Krallık erken seçime gidecek.

Birleşik Krallık kamuoyuna bakıldığında Rishi Sunak’ın erken seçim açıklamasının hem beklenen hem de sürpriz ve kafa karıştırıcı bir açıklama olarak okunduğu görülmektedir. Zira son dönemde Muhafazakâr Parti’nin oylarındaki trajik düşüş sebebiyle Muhafazakâr Parti’nin seçimleri olabildiğince ötelemeye çalıştığına yönelik eleştiriler ve tartışmalar bulunmaktadır. Özellikle son 2 yıldır Muhafazakâr Parti hükümetine yönelik erken seçim çağrılarının temelinde Muhafazakâr Parti’nin oylarındaki bu düşüşün oldukça etkisi vardı. Bununla birlikte İşçi Partisi başta olmak üzere muhalefetin Muhafazakâr Parti hükümetinin mevcut politikalarına ve performansına yönelik eleştirileri seçim tartışmalarını besliyordu. Bunların yanında Covid-19 pandemisi, enflasyonda ve yaşam maliyetlerindeki artış, göç ve göçmenler meselesi hükümete yönelik eleştirileri artırarak erken seçim tartışmalarını canlı tutmaktaydı. Tüm bunların üzerine mayıs ayının ilk haftasında yapılan yerel seçimlerde Muhafazakâr Partinin yenilgi alarak güç kaybetmesi, erken seçimlerin kaçınılmaz olduğunu Muhafazakâr Parti’ye hatırlatmış olabilir. Tüm bu gelişmelerin ışığında Birleşik Krallık siyasi, ekonomik ve sosyal dinamiklerin bir kombinasyonunun sonucu olarak temmuz ayında seçimlere gidecek ve Birleşik Krallık için yeni bir dönemin başlangıcı olacak.

Birleşik Krallık’ta yapılacak olan seçimler adada siyasi yelpazenin yeniden şekilleneceği görüntüsünü vermektedir. Son dönemlerde artan muhalefet baskısı nedeniyle zor günler geçiren Muhafazakâr Parti hükümetine yönelik halk desteğindeki trajik düşüş, bu görüntüyü desteklemektedir. 14 yıldır Muhafazakâr Parti hükümetleri tarafından yönetilen İngiltere’de ilk defa değişim bu kadar yakın görünüyor. Son yapılan anketlerde hükümete olan güven %30’lara kadar düşerken, Muhafazakâr Parti’nin oyunun da %24’lere kadar gerilediği görülmektedir. Bununla birlikte ana muhalefet partisi olan İşçi Partisi’nin ise tarihinde az görülen bir şekilde %45 civarında bir oy oranı ile seçimleri kazanmaya yakın olduğu tahmin ediliyor. Diğer muhalefet partilerine bakıldığında; sağ popülist Reform Partisi’nin %10 civarında, Avrupa taraftarı liberal politikaları önceleyen Liberal Demokrat Parti’nin %10, sosyal demokrat çizgideki Yeşil Parti’nin ise %5 civarında yaklaşan seçimlerde oy alabileceği tahmin edilmektedir.¹ Bu genel resim, Birleşik Krallık’ta yeni bir dönemin başlangıcına işaret etmektedir. Eğer bugünlerde öngörülen şekilde seçimler sonuçlanırsa İşçi Partisi’nin tek başına hükümet kuracak çoğunluğu elde edeceği aşikâr. Bu noktada 14 yıllık Muhafazakâr Parti döneminin kapanması ve olası bir İşçi Partisi hükümetinin nasıl bir değişim getireceği, bu değişimin ne sonuçlar verebileceği, seçimlerin hem Birleşik Krallık siyasetini hem de Küresel siyaseti ne denli etkileyeceği merak konusudur.

Birleşik Krallık seçimlere hazırlanırken partilerin seçim vaatleri ve manifestoları da kamuoyuna açıklanmaya başladı. Muhafazakâr Parti başta ekonomi olmak üzere birçok konuda vaatlerini kamuoyuna sunarken, bunların kamuoyunu ve seçmenleri ne kadar tatmin edeceği büyük soru işaretlerini de beraberinde getiriyor. Başta enflasyon olmak üzere ülke için işlerin iyiye doğru gittiği noktasında kamuoyunu ikna etmeye çalışan Muhafazakâr Parti’nin, seçimleri kazanması halinde mevcut politikalarında çok büyük değişimler olmayacağı fikri daha fazla kabul görmüş görünüyor. Ülkenin hali hazırda kötü yönetildiği noktasında hemfikir olan kamuoyunu Muhafazakâr Parti’nin ikna etmesi oldukça zordur. Tüm bunlar Muhafazakâr Parti’den ziyade seçimleri kazanması daha olası ve hatta seçimleri kazanması beklenen İşçi Partisi’ne gözlerin çevrilmesine neden olmuş durumdadır. Birleşik Krallık’ta yapılacak seçimlerin en iddialı partisi olarak İşçi Partisi, uzun süredir erken seçim çağrısında bulunmaktaydı. Son dönemde bu çağırısını “change” (değişim) sloganıyla kampanyaya dönüştüren Parti, seçimlere mutlak favori olarak hazırlanıyor. Bu noktada 14 yıllık Muhafazakâr Parti hükümetlerinin politikalarını kıyasıya eleştiren İşçi Partisi’nin seçimlere ilişkin hazırladığı manifesto ve vaatler daha fazla öne çıkıyor.

“Birleşik Krallık’ta yapılacak olan seçimler adada siyasi yelpazenin yeniden şekilleneceği görüntüsünü vermektedir. Son dönemlerde artan muhalefet baskısı nedeniyle zor günler geçiren Muhafazakâr Parti hükümetine yönelik halk desteğindeki trajik düşüş, bu görüntüyü desteklemektedir. 14 yıldır Muhafazakâr Parti hükümetleri tarafından yönetilen İngiltere’de ilk defa değişim bu kadar yakın görünüyor.”

“Birleşik Krallık’ta yapılacak seçimlerin en iddialı partisi olarak İşçi Partisi, uzun süredir erken seçim çağrısında bulunmaktaydı. Son dönemde bu çağrısını “change” (değişim) sloganıyla kampanyaya dönüştüren Parti, seçimlere mutlak favori olarak hazırlanıyor. (...) İşçi Partisi’nin manifestosuna bakıldığında ise, Birleşik Krallık’ın hem iç hem de dış meselelerine ilişkin bir dizi politika önerisini gündeme getirdiği görülüyor. “Beş Ulusal Misyon” olarak açıkladıkları bu politika önerilerinde “ülkemizi korumak, ekonomik istikrar, güvenli sınırlar ve güçlü bir savunma” misyonu üzerine manifestolarını öne çıkarmaktalar.”

“Seçimleri kazanmaları halinde İşçi Partisi’nin dış politika ve küresel siyasete ilişkin Birleşik Krallık’ın mevcut politikalarını sürdürmeye devam edeceği ve politikalarla ilişkin göze çarpan bir değişimin olmayacağını söylemek mümkün görünmektedir. Türkiye ile olan ilişkilerinde benzer şekilde sürdürüleceğini, ticaret başta olmak üzere askeri ve güvenlik konularında iş birliğine yönelik İşçi Partisi’nin var olan dış politikayı sürdüreceği öngörülebilir.”

İşçi Partisi’nin manifestosuna bakıldığında ise, Birleşik Krallık’ın hem iç hem de dış meselelerine ilişkin bir dizi politika önerisini gündeme getirdiği görülüyor. “Beş Ulusal Misyon” olarak açıkladıkları bu politika önerilerinde “ülkemizi korumak, ekonomik istikrar, güvenli sınırlar ve güçlü bir savunma” misyonu üzerine manifestolarını öne çıkarmaktalar.² Ekonomik istikrar, yeşil ve ucuz enerji, sağlık sistemini yeniden düzenleme ve adil çalışma koşulları, şehirleri daha güvenli hale getirmek ve suç oranını düşürmek, çocuk bakım hizmetlerini geliştirmek ve eğitimin kalitesini artırmak şeklinde özetleyebileceğimiz bu beş misyon, İşçi Partisi’nin seçimi kazanmaları halinde izleyecekleri politikalara ilişkin işaretler veriyor. Bunlara ek olarak ülkenin en çok tartışılan konularından olan göç ve göçmen sorunlarına ilişkin bir dizi politika öneren İşçi Partisi, sınırların korunması ve dışardan göçmen ihtiyacının azaltılmasına yönelik çalışmalar yapacağını ortaya koymaktadır.³

İşçi Partisi, seçimi kazanmaları halinde iç politikaya ilişkin ortaya koyduğu öneriler ile genel siyasetlerine ilişkin işaretleri kamuoyuna sunarken, küresel siyasete ve dış politikaya ilişkin de işaretler vermektedir. İngiltere için NATO’nun varlığını sorgulanamaz olarak gören İşçi Partisi, daha güçlü bir NATO isteğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda da Ukrayna’ya verilen desteğin devam edeceğini ve Ukrayna’nın kendini savunmak için ihtiyaç duyduğu yardımı sağlayacağını belirtmektedir. Savunma ve güvenlik alanına daha fazla önem vereceğinin işaretlerini veren İşçi Partisi, bu alanlarda müttefik ülkelerle çalışmaların devam edeceğini gösteriyor. İsrail’in Filistin’e yönelik işgal ve katliamlarına ilişkin ise İngiltere’nin halihazırdaki pozisyonu sürdüreceği görünen İşçi Partisi, İsrail’in güvenliğine yönelik desteklerini devam ettireceğini, İşçi Partisi’nin Filistin’i tek taraflı olarak tanımayacağını, bunun yerine İsrail ile Filistin arasında müzakereler sonucunda iki devletli bir çözüm çerçevesinde Filistin’i tanımanın gerçekleşebileceğini savunmaktadır. Esasen İşçi Partisi’nin İsrail’i destekleyen tutumu parti çevresinde oldukça fazla eleştirilere maruz kalmaktadır. Zira İşçi Partisi ülkedeki Müslüman seçmenlerin oyunu alan ve Müslümanların tercih ettiği bir parti olarak biliniyor. Mayıs ayında yapılan yerel seçimler öncesinde İşçi Partisi’nin Gazze konusundaki çekimser tutumu seçim sürecinde oldukça eleştiri almıştı. Bunun yansıması olarak birçok bölgede Müslüman seçmenlerin İşçi Partisi’ne olan desteklerinde göz görülür bir tepki ortaya çıktığı görülüyor. Bu noktada dış politikanın iç politikaya yansıması olarak genel seçim kampanyası sırasında İşçi Partisi’nin İsrail’e karşı tutumunu değiştirmemesi, Müslüman seçmenlerin farklı arayışlar içerisine girerek Liberal Demokratlar ya da Yeşiller Partisi’ne yönelebilecekleri bir senaryoyu da beraberinde getirebilir. Tüm bunları göz önünde bulundurarak, seçimleri kazanmaları halinde İşçi Partisi’nin dış politika ve küresel siyasete ilişkin Birleşik Krallık’ın mevcut politikalarını sürdürmeye devam edeceği ve politikalarla ilişkin göze çarpan bir değişimin olmayacağını söylemek mümkün görünmektedir. Türkiye ile olan ilişkilerinde benzer şekilde sürdürüleceğini, ticaret başta olmak üzere askeri ve güvenlik konularında iş birliğine yönelik İşçi Partisi’nin var olan dış politikayı sürdüreceği öngörülebilir.⁴

Birleşik Krallık 4 Temmuz 2024 tarihinde gerçekleşecek seçim ile bir siyasal değişimin eşiğinde görünmektedir. İşçi Partisi'nin ortaya koyduğu manifesto ve vaatlere karşı Muhafazakâr Parti'de benzer alanlarda çeşitli politikalar sunarak seçmenin oyunu almaya çalışacaktır. Ancak 14 yıllık Muhafazakâr Parti hükümetlerinin geldiğimiz noktada karnesinin iyi olmadığını, seçmen nezdinde seçimlerde tercih edileceğini söylemek zor. Uzun zaman iktidardan uzak kalan İşçi Partisi bu defa iktidara oldukça yaklaşmış görünüyor. Olası İşçi Parti iktidarında İşçi Partisi'nin verdiği vaatleri yerine getirip getiremeyeceği ise soru işareti olarak İngiliz kamuoyunda tartışılmaktadır.

Kaynaklar

1. <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/united-kingdom/>
2. <https://labour.org.uk/missions/>
3. <https://yougov.co.uk/politics/articles/49534-general-election-2024-do-britons-think-things-would-get-better-under-labour>
4. <https://chamberuk.com/labour-party-manifesto-policy-draft/>